

ลงชื่อในใบเสร็จรับเงินไว้ล่วงหน้า ... “ทุจริต” ต้องรับผิดชอบ !

โดย นายปกครอง

การเตรียมงานไว้ล่วงหน้า เป็นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเจ้าหน้าที่อื่นทั่วไปพึงควรปฏิบัติ ...

แต่การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางตำแหน่งบางหน้าที่ การเตรียมงานไว้ล่วงหน้า โดยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อาจก่อให้เกิดความเสียหาย และส่งผลให้ต้องรับผิดชอบต่อหน่วยงานของรัฐได้

ดังเช่น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในคดีปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังวันนี้ ครับ

เป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๔ คน ในสังกัดกรมพัฒนาธุรกิจการค้าไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ คนที่ ๑ มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับเงินค่าธรรมเนียม การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทและหนังสือรับรองรายการจดทะเบียน ส่วนคนที่ ๒ ที่ ๓ และ ที่ ๔ มีหน้าที่เป็นนายทะเบียนและคณะกรรมการตรวจสอบเงินรายวัน

เจ้าหน้าที่ทั้ง ๔ คนได้ลงชื่อในใบเสร็จรับเงินไว้ล่วงหน้าและมอบให้เจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมีหน้าที่รับชำระค่าธรรมเนียมกรอกรายละเอียดและจำนวนเงินในภายหลัง โดยไม่ได้ทำการตรวจสอบการรับเงินค่าธรรมเนียมประจำวันจากใบเสร็จรับเงินฉบับต้นขั้ว เงินสดหรือเช็ค สมุดเงินสด และมีได้ตรวจสอบย้อนกลับหลักฐานใบสั่งชำระเงินที่แนบกับคำขอและสำเนาคำขอ เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับชำระเงินค่าธรรมเนียม ๒ คน ร่วมกันทุจริต โดยการเขียนจำนวนเงินในต้นขั้วใบเสร็จรับเงินต่ำกว่าจำนวนเงินที่เรียกเก็บ และสำเนาใบเสร็จรับเงินที่มอบให้แก่ผู้ที่มายื่นคำขอ และนำเงินส่วนต่างไป

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจึงลงโทษทางวินัย และในส่วนความรับผิดชอบทางละเมิดได้มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้เจ้าหน้าที่ทั้ง ๔ คน ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

หลังจากอุทธรณ์และผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำสั่งตามคำสั่งเดิม เจ้าหน้าที่ทั้ง ๔ คน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (เจ้าหน้าที่คนที่ ๑) เป็นผู้บังคับบัญชาที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ (เจ้าหน้าที่คนที่ ๒ - ๔) หมุนเวียนกันลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงินของแต่ละวัน เพื่อให้เพียงพอในการใช้งาน โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ยอมรับว่าได้ลงลายมือชื่อไว้ล่วงหน้าและมอบให้พนักงานราชการนำไปกรอกข้อมูลการรับชำระเงินและจำนวนเงินภายหลัง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ไม่ตรวจสอบการออกใบเสร็จ และการรับเงินว่าถูกต้องตรงกับใบสั่งชำระค่าธรรมเนียมหรือไม่ ทั้งที่ย่อมทราบดีว่าไม่ถูกต้อง และคาดการณ์ได้ว่าอาจเกิดความผิดพลาดหรือเป็นช่องทางให้มีการทุจริตได้ง่าย อีกทั้งไม่มีมาตรการในการตรวจสอบควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานในการออกใบเสร็จทั้งหมดในแต่ละวันว่าถูกต้องหรือไม่

จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือไปจากหลักเกณฑ์ตามระเบียบกรมทะเบียนการค้าว่าด้วยการเก็บเงินค่าธรรมเนียม พ.ศ. ๒๕๒๖

นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นคณะกรรมการตรวจสอบเงินรายวันก็ได้ตรวจสอบยอดเงินกับหลักฐานใบสั่งชำระค่าธรรมเนียม หรือใช้วิธีตรวจสอบอื่นเพื่อให้ได้ความจริงว่ามีกรรับชำระค่าธรรมเนียมครบถ้วนถูกต้อง จึงทำให้ไม่ทราบจำนวนเงินที่ได้รับจริงในแต่ละวัน ซึ่งหากตรวจสอบก็จะพบการทุจริตโดยการเขียนใบเสร็จรับเงินที่แตกต่างกันได้โดยง่าย

การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมายของทางราชการ จนเป็นช่องทางให้พนักงานราชการเบียดบังและนำเงินของราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๐๕๕/๒๕๖๐)

การปฏิบัติหน้าที่ราชการมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพของการบริหารราชการแผ่นดิน การบัญญัติกฎหมายหรือการกำหนดแนวทางในการปฏิบัติราชการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้ก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้อง รวมทั้งเพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่อื่นอาศัยโอกาสในหน้าที่ทุจริตหรือกระทำการใด ๆ ในทางที่จะทำให้ราชการได้รับความเสียหาย ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติดังกล่าวอย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องไม่เตรียมการใด ๆ ไว้ล่วงหน้า ที่สุ่มเสี่ยงที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ ... ครับ (ปริทัศน์คดีปกครองได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)